

บทความ เรื่อง เครื่องสายปี่ชวา โดยครูสุจิตตรา มินา

ประวัติความเป็นมาของวงเครื่องสายปี่ชวา

วงเครื่องสายปี่ชวาเป็นวงดนตรีที่ประกอบด้วยเครื่องสายผสมกับปี่ชวาและกลองแขก ถ้าจะกล่าวถึงต้นกำเนิดของวงเครื่องสายปี่ชวา จึงจำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงที่มาของปี่ชวาและกลองแขกเป็นอันดับแรก จากคำบรรยายของ รองศาสตราจารย์พูนพิศ อมาตยกุล เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ ณ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม ฯ มหาวิทยาลัยมหิดล ว่าวัฒนธรรมปี่ชวาและกลองแขกเข้ามาสู่ประเทศไทยโดยเส้นทางแพรไทม์ เครื่องดนตรีประเภทลม ไม่ใช่เฉพาะปี่ชวาเท่านั้นแต่รวมไปถึงปี่และขลุ่ยชนิดอื่นๆ นิยมเล่นกันโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลายประเทศที่อยู่บนเส้นทางแพรไทม์ เส้นทางนี้เป็นเส้นทางเดินของผู้ทำมาค้าขายซึ่งมีทั้งเดินเท้าผสมกับเส้นทางเดินเรือ มีระยะทางจากประเทศกลุ่มตะวันออกกลางผ่านมหาสมุทรอินเดีย ช่องแคบมะละกา หมู่เกาะของประเทศอินโดนีเซีย และบริเวณอ่าวไทยต่อไปจนถึงประเทศจีนตามแนวทะเลจีนใต้

เมื่อวัฒนธรรมปี่ชวาเข้ามาสู่ประเทศไทยพร้อมกับกลองซึ่งไทยเรียกว่ากลองแขก ในรูปของวงดุริยางค์ที่เรียกว่าวงปี่กลอง หรือ วงกลองสี่ปี่หนึ่ง

วงเครื่องสายปี่ชวาเกิดจากการนำเอาวงกลองแขกมารวมกับวงเครื่องสาย ซึ่งหมายถึงว่าก่อนที่จะเกิดวงเครื่องสายปี่ชวา ไทยได้มีทั้งวงกลองแขกและวงเครื่องสายอยู่ก่อนแล้วหน้านี้ ดังที่ปรากฏอยู่ในเรื่องเครื่องสายไทยของอาจารย์มนตรี ตราโมท (๒๕๒๒ : ๗๓) ดังนี้

“...ในสมัยรัชกาลที่ ๔ นี้ได้มีผู้คิดรวมกลองแขกดังกล่าวแล้วนี้ กับวงเครื่องสายไทย โดยเอาขลุ่ยเพียงออและโตนร่ำมะนาออกเสียเพราะเป็นเสียงที่ฟุ้งกันและไร้ผลในการผสมวงนี้เรียกว่า กลองแขกเครื่องใหญ่ แต่ในสมัยต่อมาจนถึงปัจจุบันเรียกว่า เครื่องสายปี่ชวา...”

ชนิดของวงและศัพท์สังคีตที่เกี่ยวข้องกับวงเครื่องสายปี่ชวา

๑. วงปี่ชวา กลองแขก หมายถึง วงดนตรีชนิดหนึ่งที่ประสมวงด้วยปี่ชวา ๑ เลา กลองแขก ๑ คู่ และฉิ่ง ใช้บรรเลงประกอบการแสดงรำกระบี่กระบอง ชกมวยและในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐินโดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค

๑.๒ วงเครื่องสาย หมายถึง วงดนตรีชนิดหนึ่งที่ประสมวงด้วยซอด้วง ซออู้ จะเข้ ขลุ่ย โทน รำมะนาและฉิ่ง มี ๒ ขนาด คือ วงเครื่องสายวงเล็กและวงเครื่องสายเครื่องคู่ ใช้บรรเลงทั้งในงามมงคล และงานอวมงคล

๑.๓ วงเครื่องสายปี่ชวา หมายถึง วงดนตรีที่ประสมวงด้วย ปี่ชวา ซอด้วง ซออู้ จะเข้

ขลุ่ยหลีบ กลองแขกและฉิ่ง เดิมเรียกว่าวงกลองแขกเครื่องใหญ่ ใช้บรรเลงเฉพาะงานมงคล สมัยต่อมาใช้ บรรเลงงานศพด้วย

๑.๔ สระหม่า เป็นชื่อเพลงที่บรรเลงด้วยวงปี่ชวากลองแขกเท่านั้น ทั้งนี้ถือหน้าทับกลองแขกเป็น สำคัญ ปี่ชวาทำเพลงเพียงเพื่อประกอบหน้าทับกลองแขก

ระบบเสียงของวงเครื่องสายปี่ชวา

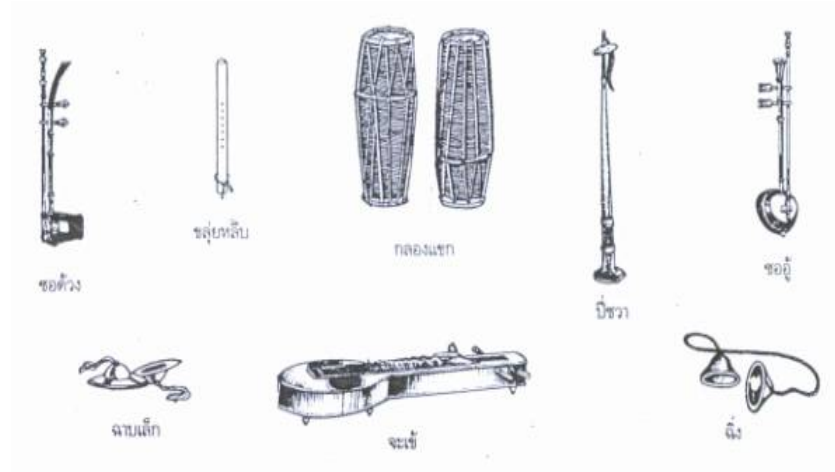
ทางขวา ทางขวาเป็นระดับเสียงสูงต่ำของกลุ่มเสียงกลุ่มหนึ่ง และกลุ่มเสียงกลุ่มนี้เป็นกลุ่มเสียงที่ปี่ชวาเป่า ได้สะดวกที่สุด จึงเรียกระดับเสียงสูงต่ำที่เป็นทางเดินของกลุ่มเสียงนี้ว่าทางขวา

ทางขวายึดเสียงลูกฆ้องที่ ๑๖ เป็นเสียงแรกของกลุ่ม ตัวโตนิกอยู่ที่เสียง “มี” ได้แก่

“มี ฟา ซอล ที โด” เนื่องจากปี่ชวามีช่วงเสียงที่สูงไปกว่าเครื่องสาย เพลงที่บรรเลงด้วยวงเครื่องสายปี่ชวาจะมีระดับเสียงเฉพาะของตนเอง คือ สูงกว่าระดับเสียงเพลงของวงเครื่องสาย ๔ เสียง

นอกจากระดับเสียงที่เป็นเอกลักษณ์แล้ว เพลงที่บรรเลงด้วยวงเครื่องสายปี่ชวาก็เป็นเพลงเฉพาะ ของวงประเภทนี้เท่านั้น เช่นเพลงโหมโรงราโค ซึ่งตอนท้ายเพลงออกเพลงสระหม่า นอกจากนี้แต่ละเพลง มักมีจังหวะที่รวดเร็วตามลักษณะการบรรเลงของปี่ชวา นักดนตรีคนอื่นๆ ก็ต้องสามารถบรรเลงเครื่องดนตรี ของตนได้อย่างรวดเร็วหรือในวงการดนตรีไทยเรียกว่า “ไหว ”

เครื่องดนตรีในวงเครื่องสายปี่ชวา

บทความนี้ จะนำเสนอเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดและบรรเลงเครื่องสายปี่ชวาทางครูจีรพล เพชรสม ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย(เครื่องสายไทย) วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ซึ่งได้จัดอบรมเมื่อวันที่ 20-22 สิงหาคม 2555 ให้กับครู นักเรียน นักศึกษา ศิษย์เก่าและบุคคลที่สนใจทั่วไป ที่ภาควิชาดุริยางค์ไทยวิทยาลัยนาฏศิลป นครศรีธรรมราช

วิธีการถ่ายทอดเครื่องสายปี่ชวาของครูจีรพล เพชรสม มีวิธีการที่มีลักษณะเฉพาะตามแบบของครูที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน โดยครูได้แนะนำวิธีการฝึกไล่เสียงซึ่งครู โบราณที่เก่งๆก็ทำแบบนี้การฝึกฝนลักษณะนี้สามารถทำให้นิ้วออกกำลังกายได้ทุกส่วนเพราะในทุกระดับเสียงจะมีการฝึกนิ้วไม่เหมือนกัน สามารถเพิ่มความคล่องนิ้วและกำลังนิ้ว ได้มากขึ้น โดยไล่จากช้าแล้วเร็วขึ้นเรื่อยๆตามกำลังของตัวเอง การไล่มือใน 1 เดือนต้องไม่ต่ำกว่า 100 ชั่วโมง อย่างน้อยใน 1 วันจะต้องไล่มือ 3 ชั่วโมง และต้องไล่ทุกวัน ครูบอกว่าการฝึกไล่มือเป็นการฝึกเพื่อเรียกกล้ามเนื้อ เหมือนนักกีฬาที่ต้องมีการวอร์มร่างกายและออกกำลังกาย เพื่อให้มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง เช่นเดียวกันนักดนตรีเราก็ต้องมีกล้ามเนื้อที่แข็งแรงเพราะต้องใช้กำลังแขน กำลังนิ้วในการบรรเลงดนตรี ฉะนั้นครูจึงมีวิธีฝึกที่สามารถใช้เรียกกล้ามเนื้อตามแบบฉบับของครู ดังตัวอย่างแบบฝึกต่อไปนี้

ตัวอย่างแบบฝึกการไล่เนื้ว โดยครูจิรพล เพชรสม

<u>การไล่เนื้วเรียงเสียง</u>			<u>การไล่เนื้วข้ามเสียง</u>		
เสียงที่ 1	-	ดรมฟชฟมร	เสียงที่ 1	-	ดรมฟลฟมร
เสียงที่ 2	-	รมฟชลชฟม	เสียงที่ 2	-	รมชลค้ลชม
เสียงที่ 3	-	มฟชลทลชฟ	เสียงที่ 3	-	มฟลทรีทลฟ
เสียงที่ 4	-	ฟชลทค้ทลช	เสียงที่ 4	-	ฟชทค้มค้ทช
เสียงที่ 5	-	ชลทค้รค้ทล	เสียงที่ 5	-	ชลค้รค้ฟรค้ล
เสียงที่ 6	-	ลทค้รค้มค้ท	เสียงที่ 6	-	ลทรค้มค้มค้ท
เสียงที่ 7	-	ทค้รค้มค้ฟมค้ล			

<u>การฝึกขยี้</u>			<u>การฝึกสับค้ขึ้น</u>		
เสียงที่ 1	-	ชฟมรค ช	เสียงที่ 1	-	มรค
เสียงที่ 2	-	ลชฟมร ล	เสียงที่ 2	-	ฟมร
เสียงที่ 3	-	ทลชฟม ท	เสียงที่ 3	-	ชฟม
เสียงที่ 4	-	ค้ทลชฟ ค้	เสียงที่ 4	-	ลชฟ
เสียงที่ 5	-	รค้ทลช รค้	เสียงที่ 5	-	ทลช
เสียงที่ 6	-	มค้รค้ทล มค้	เสียงที่ 6	-	ค้ทล
เสียงที่ 7	-	ฟค้มค้รค้ท ฟค้	เสียงที่ 7	-	รค้ท
เสียงที่ 8	-	ชค้ฟค้มค้รค้ ชค้	เสียงที่ 8	-	มค้รค้
			เสียงที่ 9	-	ฟค้มค้
			เสียงที่ 10	-	ชค้ฟค้

<u>การฝึกสับค้ลง</u>		
เสียงที่ 1	-	ดรม
เสียงที่ 2	-	รมฟ
เสียงที่ 3	-	มฟช
เสียงที่ 4	-	ฟชล
เสียงที่ 5	-	ชลท
เสียงที่ 6	-	ลทค้
เสียงที่ 7	-	ทค้รค้
เสียงที่ 8	-	ค้รค้มค้
เสียงที่ 9	-	รค้มค้ฟค้
เสียงที่ 10	-	มค้ฟค้ชค้

ผู้เขียนมั่นใจว่าถ้าได้ฝึกได้มือตามแบบฉบับของครูแล้ว จะทำให้มีกำลังแขนและกำลังนิ้วที่แข็งแรงซึ่งเป็นผลดีสำหรับนักดนตรีที่เวลาต้องบรรเลงเพลงที่ใช้ความเร็วและบรรเลงเป็นเวลานานๆ ครูได้บอก 6 วิธีแห่งความสำเร็จ ดังนี้ คือ 1. ต้องรู้จักแสวงหา มีการค้นคว้าหาความรู้ใส่ตัวเองหรือไปรู้ไปเรียนด้วยตนเอง นอกเหนือจากที่ครูสอนในห้องอยู่ตลอดเวลา มีข้อสงสัยอะไรให้ถาม 2. มีความอดทน ต้องมีความอดทน มีความขยัน ไม่ขี้เกียจที่จะฝึกฝนตนเอง รู้จักการควบคุมสติให้มีสมาธิในการซ้อมหรือในการเรียนไม่วอกแวกหรือคิดเรื่องอื่นในขณะที่ตนฝึกซ้อมอยู่จะทำให้เสียสมาธิได้ 3. การฝึกฝนตนเอง ต้องฝึกฝนตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อพร้อมที่จะนำไปใช้หรือแสดงในทุกๆ ครั้ง ไม่ว่าจะเป็นเพลงในหลักสูตรหรือนอกหลักสูตร 4. มีความตั้งใจคือถ้าเราตั้งใจที่จะเรียนทางด้านนี้แล้วเราก็ควรที่จะอดทนและพยายามเพื่อที่จะไปให้ถึงจุดหมายที่ตั้งใจไว้ 5. มีความพยายาม คือ ในการบรรเลงเพลงที่เราไม่ได้ก็ต้องเกิดความพยายามที่เราจะต้องทำให้ได้แม้ว่าจะยากแค่ไหนก็ตาม 6. การเอาจริงเอาจัง คือ ทำทุกข้ออย่างสม่ำเสมอและทำอย่างถูกต้อง ถูกวิธี ก็จะทำให้เราประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ และนี่คือ 6 วิธีแห่งความสำเร็จที่ครูได้ฝากไว้

หลังจากนั้น ครูเริ่มต่อเพลงโดยต่อทำนองหลักของเพลงนั้นก่อนและจากนั้นก็เริ่มต่อทางของแต่ละเครื่องมือ ซึ่งเป็นทางของครูที่ทำไว้ แต่ครูก็ให้อิสระกับผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนฝึกสร้างสรรค์ทำนองเพลงของตนเอง ซึ่งครูแนะนำว่าการที่จะสร้างสรรค์บทกลอนของเพลงออกมาได้นั้นต้องฟังบทเพลงหลายประเภท เช่น เพลงเถา เพลงตับ เพลงเรื่อง เพลงเกร็ด เพลงเดี่ยว และวงดนตรีไทยทุกประเภท เช่น วงเครื่องสาย วงปี่พาทย์ วงมโหรี เมื่อได้ฟังบ่อยๆ ก็จะเกิดจินตนาการบทกลอนออกมาได้อย่างหลากหลาย ในการอบรมครั้งนี้ครูได้ต่อเพลงโหมโรงราโค ออกภาษา และเพลงถอนสมอ เถา ดังโน้ตต่อไปนี้

ทำนองหลักเพลง โหมโรงราโก

ท่อน ๑

---ด	----ล	---ช	--ฟ	---ด	-ด-ฟ	-ลชฟ	-ม-ร
--มชร	มรดท	ลชลท	ลทดร	---ด	---ล	---ช	--ฟ
-ดรม	รมฟช	-ลคช	ลชฟม	ชมรด	ชดรม	ฟชฟม	รมฟช
-รดล	คลชฟ	ฟฟ-ช	ชช-ล	-ด-ร	-ด-ล	ลล-ช	ชช-ฟ
---ช	-ชชช	-ลชม	-ร-ด	-รดล	ช-ด	คด-ร	รร-ม
-ลชม	ชมรด	คด-ร	รร-ม	-ฟ-ช	ลชฟม	รดรม	ฟช-ช*
-รดล	คลชฟ	ฟฟ-ช	ชช-ล	-ด-ร	-ด-ล	ลล-ช	ชช-ฟ
----	----	-ม-ม	---ฟ	---ช	---ท	-รดท	-ช-ฟ
----ท	---ช	--ฟ	--ม	--ร	--ด	ทดรด	รท-ด
---	----ร	-----	---ด	---ท	--ล	ชฟชล	ทค-ด
--ท	ด-ร-ร	---ด	รม-ม	--รฟ	ม-ร-ร	--ค-ม	รด-ด
---	---ด	-คคค	-ค-ค	-ฟ-ท	-ค-ร	-ค-ร	-ม-ฟ
-ด-ฟ	--ชล	-ค-ล	-ช-ฟ	--ฟล	ชฟมช	ฟมรฟ	มรดร
-ฟ-ล	ชฟ-ร	รร-ด	คค-ท	-ร-ช	ฟช-ท	ทท-ค	ทค-ร
----	-ร-ม	รดรม	-ฟ-ช	-ล--	-รดล-ช	-ฟ-ช	----
-ค-ค	-ล-ล	ช-ช	-ฟ-ฟ	-ค-ค	-ฟ-ฟ	-ม-ม	-ร-ร(จบ)
-ค-ค	-ช-ช	-ค-ค	-ฟ-ฟ	-ค-ค	-ฟ-ฟ	-ม-ม	-ร-ร
						กลับต้นบรรทัดที่๒	

ท่อน ๒

--รด	ทลชร	--รช	ลทดร	--ชด	รมฟช	--ฟล	ชฟมร
--ชช	ฟชฟช	--ฟฟ	มฟมฟ	--มม	มรมร	--รร	ดรดร
--ชช	-ลทค	--รม	รดทค	--ชช	-ลทค	รดทค	-ร-ม
รรรร	-ช-ช	รรรร	-ค-ค	รรรร	-ม-ม	รดรม	ฟช-ช
มรดร	มฟชล	คดรด	ทลชล	มรดร	มฟชล	คดรด	คลชฟ
ฟรดล	ชฟรด	ลชฟร	คลชฟ	-ด-ร	-ร-ม	-ม-ฟ	-ฟ-ล
มมมม	-ช-ช	คคคค	-ร-ร	ลลลล	-ค-ค	ชชชช	-ล-ล
--รร	ฟรฟร	--ลล	คคคค	--ชช	ลชลช	--ฟฟ	ชฟชฟ
ชลดร	-ร-ร	มชมร	-ร-ร	ชลดร	มรดร	-ม-ช	----

-คํ-คํ	-ล-ล	ช-ช	-ม-ม	-ช-ช	-ม-ม	-ร-ร	-ค-ค
--ช	-ชชช	--ค	-คคค	---ร	-รรร	----ม	-มมม
-ช-ช	-ฟ-ฟ	-ช-ช	-ล-ล	-ช-ช	-ฟ-ฟ	-ม-ม	-ร-ร
มรดช	-ช-ช	ครมฟ	-ฟ-ฟ	ครมฟ	--ชล	ชฟมร	----- (จบ)
มรดช	-ค-ฟ	-ลชฟ	-ม-ร	มรดช	ลทคร	มรดร	-คทค
----ค	---ค	--คช	ลทคร	--ชค	รμφช	--ฟล	ชฟมร
						กลับต้นบรรทัดที่๑	
-ลชม	-ร-ช.	---ม	---ร	---ค	---ท	---ล	---ช

หางเพลงสำเนียงแขก

เพลงที่ ๑ เพลงแขกกล่อมเจ้า

ท่อน ๑

----	----	----	----	---ช	---ค	---ร	---ม
----	----	-ร-ม	-ฟ-ช	ฟฟฟฟ	-ม-ฟ	-ลคช	ลชฟม
----	รครม	ชลชม	-ร-ค	-ช-ค	-ร-ม	รμφม	รค-ร

ท่อน ๒

ชมรด	มรชม	----	----	ชมรด	มรชม	----	----
----	รμφช	ลฟลช	-ฟ-ม	รรรร	-ค-ร	มรชม	-ร-ค

เพลงที่ ๒

---	-ช-ค	-ร-ม	--ฟช	----	-ช-ค	-ร-ม	--ฟช
----	-ช-ค	-ร-ม	----	รค-ร	มรชม	-ร-ค	----

เพลงที่ ๓

-ช-ค	-ร-ม	--รรม	รμφ-	ลคชล	มชรม	--รรม	รμφ-
ลคชล	มชรม	----	รค-ร	มรชม	-ร-ค	----	----

เพลงที่ ๔

----	----	-ช-ค	-ร-ม	--ชค	---	ชครม	รμφค
----	ชครม	-ลชม	ชมรด	----	----	-มชล	ชลคค
----	----	-มชล	ชลคค	-ค-ล	-ช-ล	-ครม	-ร-ค

หางเพลงสำเนียงลาว

ท่อน๑

---ช	-ช-ด	-ช-ด	-ร-ม	--ชม	รกรรม	-ม-ช	-ล-ด
----	ชลดร	-มชว	มรดล	----	รมชล	ดชดล	-ช-ม
---	รกรรม	ชลชม	-ร-ด	ลลลล	-ช-ล	-กรรม	-ร-ด

ท่อน๒

ชลชม	ชรมช	----	----	ชลชม	รค-ร	----	----
ชลชม	ชรมช	----	----	ชลชม	รค-ร	----	----
-ม-ร	-ค-ม	--ดว	มรดล	-ค-ล	ชมชล	-กรรม	-ร-ด
-ม-ร	-ค-ม	--ดว	มรดล	-ค-ล	ชมชล	-กรรม	-ร-ด

หางเพลงสำเนียงเขมร

---ด	----	มกรรม	-ร-ด	----	ดลคช	ลชมช	-ล-ด
---ด	----	มกรรม	-ร-ด	----	ดลคช	ลชมช	-ล-ด
---ช	----	-มชล	ดลชม	ชชชช	-ม-ช	-มรม	ชล-ช
---ช	----	-มชล	ดลชม	ชชชช	-ม-ช	-มรม	ชล-ช
-มชล	ดลชม	ชรมช	ลชมร	มกรรม	ชมรด	-ลชล	ดว-ด
-มชล	ดลชม	ชรมช	ลชมร	มกรรม	ชมรด	-ลชล	ดว-ด

ทำนองหลักเพลงถอนสมอ เถา

๑ ชั้น ท่อน ๑

-กรรม	-ฟ-ช	-ล-ช	-ฟ-ด	-ช-ด	--รม	-ร-ม	-ฟ-ช
-ล-ร	-ค-ล	ลล-ช	ชช-ฟ	-ฟ--	ชล-ค	-ร-ค	-ล-ช
-ลคช	ลชฟม	รกรรม	รมฟช	-ค-ฟ	--ชล	-ช-ล	-ท-ค
---ฟ	-ชชช	---ล	-ชชช	-ล-ร	-ค-ล	ลล-ช	ชช-ฟ
ชฟมร	กรรมฟ	ฟฟ-ช	ชช-ล	-ท-ค	รคทล	ชฟชล	ชลทค
-ชฟร	ฟรดท	ทท-ค	คค-ร	-ฟ-ช	-ฟ-ร	รร-ค	คค-ท
ลชฟค	ฟคฟช	ลชฟช	ลทคท	-ชฟร	-ค-ท	ทท-ล	ลล-ช
-ช--	-มรด-ช	-กรรม	ฟช-ช	-ฟ-ช	-ล-ท	-รดท	-ล-ช
						กลับต้น	

๓ ชั้น ก่อน ๒

---ฟ	ชล-ล	----	---ช	---ค	---ล	-ช-ม	-ร-ค
--ชค	ทลทค	--รค	ทลทค	-มชล	-ค-ร	-ค-ร	รร-ค
-ทลช	-ล-ช	-ม-ช	-ล-ค	-ลชม	ชมรค	คค-ร	รร-ม
--คฟ	มรรมฟ	มรชฟ	มรรมฟ	-ท--	-รคท-ฟ	-ทฟท	ครมฟ
---ม	-มมม	-ค-ม	-ฟ-ช	-ท-ค	-ท-ช	ชช-ฟ	ฟฟ-ม
-ท-ท	-ฟ-ฟ	-ท-ท	-ม-ม	-ฟ-ฟ	-ม-ม	-ร-ร	-ค-ค
-ช-ช	-ล-ล	-ท-ท	-ค-ค	-ช-ช	-ค-ค	-ร-ร	-ม-ม
-ครม	-ช-ล	-ค-ล	-ช-ม	-ร-ร	-ม-ม	-ช-ช	-ล-ล
-มชล	-ค-ร	-ม-ร	-ค-ล	-มรค	มรคค	รคคช	คคชม
-ร-ร	-ม-ม	-ช-ช	-ล-ล	-ท-ร	-ท-ล	ลล-ช	ชช-ม
-ลชม	ชมรค	คค-ร	รร-ม	-ช-ล	-ช-ม	มม-ร	รร-ค
----	---ค	-คคค	-ค-ค	-มชล	-ค-ร	-ค-ร	รร-ค
						กลับต้น	

๒ ชั้น ก่อน ๑

---ฟ	-ชชช	---ล	-ชชช	-ล-ช	-ฟ-ค	--รม	-ฟ-ช
----ล	-ล-ล	-ช-ล	-ค-ช	-ค-ฟ	--ชล	-ช-ล	-ท-ค
---ฟ	-ชชช	-รคค	คคชฟ	-ฟชล	ชลทค	-ท-ค	-ค-ค
-ฟ-ท	--ค	-ฟ-ร	-ค-ท	-ฟ-ช	-ล-ท	-รคท	-ล-ช
ก่อน๒						กลับต้น	
---ล	-คคค	--ร	-คคค				
---ฟ	-ชชช	---ล	-ชชช	-ล-ล	---ช	-ม-ช	-ล-ค
---ค	-ทลช	-ช--	-ทลช-ค	-ทลช	-ช-ค	-ช-ค	-ร-ม
----ฟ	-ฟฟฟ	--ม	--ฟ	-ค-ม	--ฟช	-ท-ช	-ฟ-ม
-มฟช	ทชฟม	มม-ร	รร-ค	-ม-ช	-ล-ค	คค-ร	รร-ม
---ช	-ชชช	-ค-ล	-ลลล	-ค-ร	-ค-ล	ลล-ช	ชช-ม
-ลชม	ชมรค	คค-ร	รร-ม	-ช-ล	-ช-ม	มม-ร	รร-ค

ชั้นเดี่ยว ท่อน๑

--คค	-ค--	ลชลด	รมฟช	-ค-ช	-ล-ช	-ฟชล	ชลดค
-ค-ค	-ช-ช	-ฟชล	ชลดค	-ท-ร	-ค-ท	ทท-ล	ลล-ช
						กลับต้น	
ท่อน ๒							
--ชช	-ช--	-ล-ช	-ล-ค	-ม-ช	-ล-ค	คค-ร	รร-ม
--ฟฟ	-ฟ--	-ม-ช	-ฟ-ม	-ชฟม	ฟมรด	คค-ร	รร-ม
---ช	-ล-ค	คค-ช	ชช-ม	--ชร	มรดล	-ลชม	-ร-ค

ลูกหมุด

--คค	-ค--	ลชลด	รมฟช	ชลดร	ฟค-ร	ครฟช	ลฟ-ช
--ลช	ฟรฟค	--ฟร	คคคช	-ชลด	-ลคร	-ครฟ	-รฟช

เมื่อต่อจบเพลงแล้วครูจะทำการประเมินผู้เรียนแบบเชิงประจักษ์ โดยการบูรณาการกับนักร้อง และปี่ชวา โดยให้บรรเลงเป็นวงเครื่องสายปี่ชวาเต็มรูปแบบ โดยเริ่มจากบรรเลงเพลงโหมโรงราโค ออกภาษา และต่อด้วยเพลงรับร้องเพลงถอนสมอ เถา ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมสามารถบรรเลงได้ถูกต้องตามแบบฉบับของครูที่ต่อไว้ จึงเป็นที่พอใจของครูผู้สอน และได้รับการชื่นชมให้กำลังใจในการเรียนดนตรี ครูบอกว่าเราเปรียบเหมือนทหารซึ่งทหารเป็นนักรบคอยปกป้องรักษาบ้านเมืองไม่ให้ตกเป็นเมืองขึ้นของใคร ส่วนพวกเราเป็นนักรบทางด้านวัฒนธรรมต้องคอยอนุรักษ์ สืบสานไว้ไม่ให้วัฒนธรรมสูญหายไปจากประเทศ จนทำให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้สึกซาบซึ้ง เกิดความรักและหวงแหน ในศิลปวัฒนธรรมไทย มากยิ่งขึ้นพวกเราสัญญาว่าจะช่วยกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติตลอดไป

จะเห็นได้ว่าเราจะได้ วงเครื่องสายปี่ชวาที่บรรเลงได้ถูกต้องตามหลัก และบรรเลงได้ไพเราะ นั้น มีกระบวนการที่ได้รับการถ่ายทอดที่ยากลำบาก แต่ด้วยวัน เวลาที่จำกัดผู้เข้ารับการอบรมก็สามารถทำได้ เป็นอย่างดี และนี่ก็คือวิธีการถ่ายทอดวงเครื่องสายปี่ชวา ของครูจิรพล เพชรสม